

УДК 332.144

Гордійчук А. І., к.е.н., доцент,
Луцький національний технічний університет

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ У РЕГІОНІ

У статті проведено аналіз та оцінку причин виникнення безробіття на прикладі Волинської області.

Ключові слова: населення, безробіття, ринок праці, центр зайнятості, регіон.

Gordiychuk A.

ANALYSIS AND ASSESSMENT OF THE CAUSES OF UNEMPLOYMENT IN THE REGION

The article analyzes and evaluates the causes of unemployment on the example of the Volyn region.

Of great importance in assessing unemployment is the study of the peculiarities of regional development of this indicator and its components. It is therefore advisable to assess the trends in the number of unemployed in the Volyn region in the context of the territorial units of the Volyn Regional Employment Center.

The large impact on the number and duration of unemployment in the region and in the country as a whole has an average unemployment benefit provided to support the unemployed for a period while they are not in employment. According to the results of the youth unemployment analysis, it was found that the growth of this indicator was caused by a significant outflow of youth abroad in search of more highly paid jobs. Also, a significant problem is the shadow occupation of a large part of the youth who is not registered in employment centers.

The main factor affecting the increase in unemployment is the passivity of a certain part of the unemployed in finding a job. On the basis of the analysis of the number of registered unemployed and those who received unemployment assistance at the territorial employment centers, it was found that the largest number of registered unemployed was registered at the Lutsk City Employment Center.

It is concluded that solving urgent problems of reducing unemployment in the Volyn Oblast is of great importance, especially during the period of the economic crisis. Many enterprises and organizations in the region are turning down their activities and are forced to reduce the number of employees. It is necessary to solve this systemic socio-economic problem in a complex manner, taking all

Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. – Серія “Регіональна економіка”. – Випуск 14 (55). – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Л. Л. Ковальська. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2017. – 352 с.

possible means and resources to create an atmosphere of all possible assistance in solving current problems of the unemployed and employers.

Key words: population, unemployment, labor market, employment center, region.

Гордийчук А. И.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА ПРИЧИН ВОЗНИКНОВЕНИЯ БЕЗРАБОТИЦЫ В РЕГИОНЕ

В статье проведен анализ и оценка причин возникновения безработицы на примере Вольнской области.

Ключевые слова: население, безработица, рынок труда, центр занятости, регион.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Незважаючи на тривалий період незалежності України проблема безробіття для вітчизняної економіки не стала менш актуальною, ніж на початок здобуття державності. Це значною мірою обумовлено негативним проявом глобальної економічної кризи, що викликала зниження темпів економічної динаміки, обсягів виробництва і, як наслідок, скорочення кількості робочих місць. Також свій негативний відбиток має й неврегульованість конфлікту на Донбасі. Дана обставина вимагає розробки нових науково обґрунтованих напрямків регулювання безробіття і спричинених нею соціально-економічних наслідків, нових підходів до аналітичного дослідження безробіття і чинників її формування.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Наукові дослідження, що стосуються вирішення сучасних проблем безробіття населення на національному та регіональному рівнях займалися багато відомих вітчизняних учених, зокрема: Д. Богиня, О. Волкова, А. Колот, Е. Лібанова, Л. Лісогор, Ю. Маршавін, В. Онікієнко, І. Петрова, М. Романюк та інші [1 – 5; 7 – 9; 12]. Інституціональні основи формування чи вдосконалення національного законодавства щодо вирішення проблем безробіття населення було закладено у Конвенції МОП «Про сприяння зайнятості та захист від безробіття»

[6]. На регіональному рівні постійний моніторинг і реалізацію заходів щодо зниження безробіття населення здійснюють Головне управління статистики у Волинській області [11] та Волинський обласний центр зайнятості [10]. Разом з тим виникає доцільність подальшого розвитку наукових досліджень у сфері вирішення проблем безробіття на рівні окремого регіону.

Цілі статті. Мета дослідження полягає в проведенні аналізу та оцінки причин виникнення безробіття на прикладі Волинської області.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вагоме значення під час оцінки безробіття є вивчення особливостей регіонального розвитку даного показника та його складових. Тому доцільно провести оцінку тенденцій зміни чисельності безробітних у Волинській області в розрізі територіальних підрозділів Волинського обласного центру зайнятості.

Провівши аналіз динаміки зміни кількості зареєстрованих безробітних станом на 31 грудня, визначино, що у 2016 році було 9200 осіб, що на 1888 осіб, або на 17,03 % менше, ніж у 2013 році та на 2539 осіб, або на 7,68 % менше, ніж у 2015 році.

Розглянувши регіональний розріз по кількості безробітних було визначено, що найбільша кількість осіб у 2016 році була у Турійському районному центрі зайнятості і становила 1662 осіб, тобто 18,07 % від загальної кількості по області, а найменше 200 осіб, або 2,17 % – у Локачинському районному центрі зайнятості. Хоча у попередні роки лідером регіонів по кількості безробітних станом на 31 грудня був Луцький міський центр зайнятості і на обліку в ньому перебувало постійно понад 2,3 тис. осіб, а в структурному розрізі відповідало більше 20 % від загального по області.

Дане зменшення стало причиною більш ефективної роботи діяльності працівників центру та відсіювання осіб, які перебували на обліку, але не зацікавлені у роботі та перебували на обліку для отримування пасивного доходу від держави.

Вагома роль під час оцінки безробіття в регіоні відводиться аналізу чисельності безробітного населення у віці

до 35 років, тобто молоді. Для аналізу даного показника та його зміни розглянемо рисунок 1.

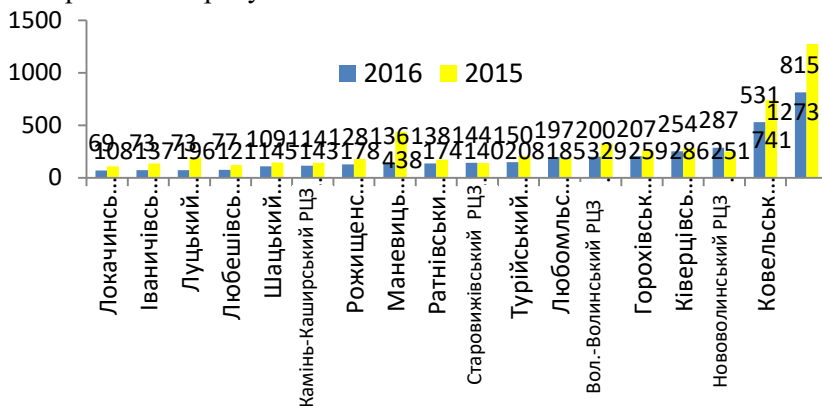

Рис. 1. Ранжування чисельності безробітних у віці до 35 років по територіальних центрах зайнятості Волинської області у грудні 2016 року та порівняння їх значенням у 2015 року (побудовано за даними [10; 11])

Як видно з рисунка 1, найнижча кількість зареєстрованих безробітних у віці до 35 років була у Локачинському районному центрі зайнятості і становила 69 осіб, а найбільша у Луцькому міському центрі зайнятості – 815 осіб. Варто зазначити, що фактично по всіх регіональних установах зменшилася кількість офіційно зареєстрованої безробітної молоді, лише у Старовижівському, Любомльському та Нововолинському центрах зайнятості на 2, 12 та 36 осіб відповідно станом на 31 грудня. Дані зміни в чисельності безробітних у молодому віці спричинено значним відтоком молоді закордон у пошуках більш високооплачуваних робіт, а також їх велика кількість працюють не офіційно та не стоять на обліку в центрах зайнятості, оскільки вважають їх роботу неефективною.

Великий вплив на чисельність та тривалість безробіття в регіоні та в країні у цілому має середній розмір допомоги по безробіттю, що надається для підтримання безробітних на період поки вони не працевлаштуються. Хоча не завжди дана

допомога дає позитивний ефект, оскільки якщо її розмір високий працівник може бути не зацікавлений у пошуках роботи, а житиме за кошти, що надає держава.

Подальшу оцінку безробіття в регіоні проведемо на основі порівняння кількості безробітного населення та чисельності безробітних, що отримували допомогу (рис. 2).

Рис. 2. Порівняльний аналіз кількості зареєстрованих безробітних та тих, хто отримував допомогу по безробіттю за територіальними центрами зайнятості Волинської області у 2016 році (побудовано за даними [10; 11])

Провівши аналіз кількості зареєстрованих безробітних та тих хто отримував допомогу по безробіттю за територіальними центрами зайнятості побачили, що найбільше було зареєстрованих безробітних у Луцькому міському центрі зайнятості. Там також була найвища кількість осіб, що отримують допомогу по безробіттю, що становила 1259 осіб. Також у всіх інших центрах була невелика кількість безробітних, що отримувала допомогу по безробіттю в обсязі до 500 осіб.

Сучасна складна ситуація на ринку праці регіону зумовлена такими чинниками, як: економічні, інституційні, соціально-психологічні, матеріальні. Проте головним чинником, що впливає на

збільшення рівня безробіття є пасивність певної частини безробітного населення в пошуку роботи. У зв'язку із цим виникає цілий ряд проблем на ринку праці, які потребують негайного вирішення.

Висновки. Отже, вирішення нагальних проблем зниження безробіття населення у Волинській області набуває важливого значення, особливо в період економічної кризи. Адже багато підприємств і організацій регіону згортають свою діяльність та змушені скорочувати чисельність працівників. Вирішувати цю системну соціально-економічну проблему потрібно комплексно, задіявши усі можливі засоби та ресурси, щоб створити атмосферу всілякого сприяння у вирішенні поточних проблем не тільки безробітних, а й роботодавців.

1. Богиня Д. П. Основи економіки праці : навч. пос. для студ. екон. спец. / Д. П. Богиня, О. А. Грیشнова; Київ. екон. ін-т менеджменту. – К. : Знання-Прес, 2000. – 312 с.
2. Бараник Л. Б. Рівень безробіття як індикатор національної безпеки / Л. Б. Бараник, Р. С. Шаранов // Економічний вісник. – 2016. – № 4. – С. 55–63.
3. Волкова О. В. Ринок праці : навч. посібник / О. В. Волкова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 624 с.
4. Грیشнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина : підручник / О. А. Грیشнова. – 5-те вид., оновл. – К. : Знання, 2011. – 390 с.
5. Колот А. М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : монографія / А. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2010. – 251 с.
6. Конвенція МОП «Про сприяння зайнятості та захист від безробіття» № 168 від 21 червня 1988 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_182.
7. Маршавін Ю. М. Шляхи підвищення ролі державного соціального страхування на випадок безробіття на ринку праці України / Ю. М. Маршавін // Ринок праці та зайнятість населення. – 2013. – № 3. – С. 14–19.
8. Лібанова Е. М. Ринок праці : навч. пос. / Е. М. Лібанова. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 224 с.
9. Онікієнко В. В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення : монографія / В. В. Онікієнко. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.
10. Офіційний веб-сайт Волинського обласного центру зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/vol/control/uk/index>.
11. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>.
12. Ринок праці та зайнятість населення: проблеми теорії та виклики практики: монографія / Ред.-координатор М. В. Туленков. – К. : ІПК ДСЗУ, 2010. – 363 с.